

PRAPOR KATOLICKÉ OMLADINY Z OLŠÍ VE SBÍRKÁCH PODHORÁCKÉHO MUZEA

Petr Drastil

Na podzim roku 2023 získalo Podhorácké muzeum do svých sbírek rozměrný prapor, který v menší obci Olší na severozápadním Tišnovsku náležel místní organizaci spolku Katolická omladina. Jedná se přitom o v pořadí již třetí takový nález z okolí města Tišnova po roce 2000. Roku 2001 byl při opravách místního kostela objeven prapor katolické omladiny z Bystřice nad Pernštejnem.¹ O tři roky později pak došlo v oratoři bedřichovského kostela k nalezení praporu omladinské skupiny z Kozárova.²

Předkládaný předmět (kromě ukázky domácí výroby) je spolu s jeho dalším nakládáním v průběhu času poměrně cenným pramenem informací o fungování zdejšího lokálního společenství, potažmo politické moci právě na lokální úrovni. Hodnota praporu a informací s ním spojených v tomto ohledu ještě více narůstá, jelikož v obci Olší se nedochovala žádná obecní či spolková kronika. Prapor zároveň můžeme i kvůli této skutečnosti označit za hlavní pramen k místní organizaci zmíněného spolku. Cílem předkládané práce je tedy pro další bádání zpracovat informace, které prapor a osudy lidí s ním spojených nabízí, případně doplňují. Dílčím cílem je poukázat na funkce, jaké v průběhu času měl, a přispět k diskusi, jaké důvody či impulzy stojí za rozhodnutím lidí darovat předměty do muzejních sbírek.

KATOLICKÁ OMLADINA V OLŠÍ A JEJÍ PRAPOR V PRŮBĚHU ČASU

Historie Katolické omladiny se začala psát roku 1906, kdy byl ve Velehradě pod záštitou pozdějšího arcibiskupa olomouckého Antonína Stojana založen takzvaný

1 *Novinky.cz*. Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/vase-zpravy-znovuobjeven-temer-sto-let-stary-prapor-katolicke-omladiny-z-bystrice-nad-perstejnem-293247>. [cit. 4. 3. 2023].

2 *Kozárov. Oficiální Stránka Obce*. Online. Dostupné z: <https://www.kozarov.cz/prapor-a-znak/>. [cit. 5. 8. 2024].

Spolek katolické mládeže.³ Tato organizace však již před vypuknutím první světové války figuruje na určitých místech na Moravě pod názvem Venkovská katolická omladina.⁴ V následném meziválečném období se pak na Moravě těšila vůbec své největší popularitě mezi českými obyvateli. Až do roku 1929 přitom tato organizace stále vystupovala pod posledním uvedeným názvem či jako Venkovská omladina. V tomto roce totiž došlo k jejímu oficiálnímu přejmenování na Sdružení katolické omladiny československé. Tehdy zároveň započala v úvodu naznačená aktivní spolupráce s Československou stranou lidovou. Roku 1936 pak bylo na našem území činných více než 800 místních a farních skupin této organizace.

Jednotlivé omladinské skupiny usilovaly „o upevnění katolické víry u venkovské mládeže a o její kulturní a mravní povznesení. Součástí snah o pěstování ušlechtilé zábavy byla i péče o tzv. venkovský svéráz, o udržení národních zpěvů, zvyků a krojů jako odkazu předků, jak byly chápány v duchu cyrilometodějské tradice.“⁵ Dle etnoložky Evy Večerkové se tedy svojí činností a programem snažily prosadit proti tehdejšími jednotám Sokola a Agrárnímu dorostu. Ideově bližší jim tak byly katolické jednoty orelské (nebo i jiné katolické spolky), s nimiž často při různých kulturních či náboženských festivitech spolupracovaly.⁶

Vzhledem k uvedenému programu není překvapivé, že omladinské jednoty organizovaly akce, při nichž byly předváděny lidové tance či kroje. Intenzivně se však věnovaly i ryze náboženským setkáním. Po vypuknutí druhé světové války však došlo k útlumu jejich aktivit a posléze i k zániku.⁷ K větší obnově činnosti, jako tomu bylo u zmíněného Sokola či Orla, ovšem nedošlo.

V souvislosti s námi sledovanou lokalitou bylo již naznačeno, že klíčové prameny pro rekonstruování historie tohoto spolku v obci Olší tvoří především farní kronika a právě sledovaný prapor. Nejen z tohoto důvodu považujeme za důležité věnovat hlubší pozornost tomuto předmětu, který je od roku 2023 evidován ve sbírkách Podhoráckého muzea pod inventárním číslem H 5003. Skládá se z dřevěné, soustružené, 320 cm dlouhé žerdi a bavlněného, 130 cm dlouhého a 110 cm širokého praporu, který je třemi různobarevnými kusy látek sešit do podoby české vlajky. Uprostřed vlajky z jedné strany nalézáme ruční malbu na hedvábném podkladu, na níž je vyobrazen svatý Václav. Motiv doplňuje zlatou nití vyšitý citát ze

svatováclavského chorálu „Nedej zahynouti nám, ni budoucím!“. Na druhé straně praporu se nachází rovněž zlatou nití vyšitě tři klasy na zeleném (bavlněném) poli. Také zde je motiv doplněn o dva nápisy, a to „Ve svornosti síla“ a „Katolická omladina v Olší“. Na praporu jsou pak z obou stran vyšity stylizované lipové ratolesti odkazující mimo jiné na spojení spolku s Československou stranou lidovou. K praporu jsou z levé strany přišita kovová očka na háčky, jež jsou umístěné v žerdi. Samotná dřevěná žerď je složena ze dvou částí. Spodní 159 cm dlouhá část sloužila pro nositele jako rukojeť. Za poměrně cenný pramen nejen k dějinám uvedeného spolku pak můžeme považovat 171 cm dlouhou část horní. Jsou na ni totiž připevněny odznaky se jmény osobností úzce spojených nejen s praporem, ale také s místní organizací Katolické omladiny.

Na základě údajů z odznaků na žerdi praporu a farní kroniky můžeme konstatovat, že místní organizace Katolické omladiny byla v Olší založena roku 1931. Jejími zakladateli byli patrně Jan Ševčík z Olší a sedlák Josef Martínek z Moraveckých Pavlovic, přičemž druhý jmenovaný zároveň zastával funkci v místním kostelním výboru. Jednota, jak ostatně původ jejich zakladatelů ukazuje, sdružovala farníky ze všech obcí v tehdejší farnosti Olší – Olší, Litava, Klokočí, Drahonín, Moravecké Pavlovice.⁸

Dle záznamů ve farní kronice se jednalo o poměrně činné těleso. Vyzdvižen byl pro svoji aktivitu i „vedoucí“ jednoty Jan Ševčík, jelikož hned v prvních letech jejího fungování všichni členové (kterých tehdy bylo kolem 46) absolvovali duchovní cvičení (tzv. exercicie) a stali se eucharistiány. Bohužel o jakýchkoli dalších aktivitách spolku tento pramen mlčí. Nicméně lze usuzovat, že aktivně participoval na životě ve farnosti, jelikož disponoval i určitými finančními prostředky. Roku 1935, kdy probíhaly velké opravy kostela svatého Jiří v Olší, na ně zdejší Katolická omladina přispěla částkou 300 československých korun. Příspěvek (tentokrát v hodnotě 100 protektorátních korun) uskupení dodalo i v roce 1940, kdy probíhala v kostele instalace elektrického osvětlení.⁹

Pokud se zaměříme na prapor samotný, tak na základě indicie v podobě štítku na žerdi můžeme předmět přesně datovat do roku 1937. Na daném štítku je nápis odkazující na osobnost zdejšího faráře Leopolda Šimky: „Leop. Šimka farář. Na paměť 25 let kněžství“. Jeho samotné svěcení na kněze totiž proběhlo roku 1912. V Olší následně zastával tuto funkci mezi roky 1930 a 1946.¹⁰ Kromě zdejšího kněze jsou na praporu uvedena i jména dalších duchovních z blízkého okolí, a to děkanů Koudelky z Dolních Louček a Jana Hlouška z Doubravníka, přičemž druhý jmenovaný prapor rovněž posvětil.

8 Farní úřad Olší, Protocolum domus parociae Ollschensis, nestránkováno.

9 Ibid.

10 Ibid.

3 VEČERKOVÁ, Eva. Omladina (Sdružení venkovské omladiny). In: PAVLICOVÁ, Martina a UHLÍKOVÁ, Lucie, eds. *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997, s. 224–225.

4 Například v obci Knínice na Vysočině, viz TIRAY, Jan. *Vlastivěda moravská. II. Místopis. Dačický okres*. Brno: Muzejní spolek, 1925, s. 147.

5 VEČERKOVÁ, pozn. 3, s. 224–225.

6 Ibid., s. 225. Takovouto spolupráci máme ostatně doloženou v oblasti Bystřicka, která bezprostředně sousedí s námi sledovaným Tišnovskem, viz *Novinky.cz*, pozn. 1.

7 VEČERKOVÁ, pozn. 3, s. 225.

Svatováclavský motiv s lipovými ratolestmi. (foto: P. Drastil)

Z dalších jmen uvedených na žerdi praporu bychom měli zmínit Františku Šamalíkovou. Její pozice „matky praporu“ pak ukazuje na vazbu místní organizace s Československou stranou lidovou. Jednalo se totiž o manželku v regionu aktivního publicisty a lidoveckého poslance v československém národním shromáždění Josefa Šamalíka,¹¹ jehož jméno na praporu s označením „poslanec“ rovněž nacházíme. V určitém směru problematická jsou jména kmotrů praporu, jelikož vzhledem k velké shodě jmen ve farnosti nejsme u řady z nich schopni přesně identifikovat konkrétní osoby či rodiny. Z údajů o dohledaných osobnostech však lze usuzovat, že šlo o lidi s kladným vztahem k místní farnosti, kteří vyjadřovali také relativně silnou religiozitu. Zářným příkladem je kmotra praporu Marie Madronová z Drahonína, jejíž rodina byla velmi aktivní v darování různých předmětů farnosti a kostelu v Olši.¹² Silné náboženské založení rodiny navíc potvrdil i jeden z olšanských pamětníků.¹³ Podobný příklad představuje také jméno Marie Bednářové, jež na praporu v pozici kmotry figuruje hned dvakrát. Farní kronika ovšem nerozlišuje

11 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 67, kniha č. 691, Farní úřad Ostrov u Macochy, Matrika oddaných 1853–1898, fol. 181.

12 Farní úřad Olši, pozn. 8.

13 Rozhovor s X (cca 80 let), místní pamětník, Olši, 15. 6. 2023.

Našířtý motiv tří zlatých klasů na zeleném poli s vyšířtým nápisem a lipovými ratolestmi. (foto: P. Drastil)

mezi nositelkami tohoto jména. Tak či onak Marie Bednářová figuruje ve farní kronice v meziválečném období velmi často ve spojitosti s různými dary kostelu, a dokonce se i podílela na výrobě liturgického textilu.¹⁴

Opomenout však nesmíme také funkci praporečnicka, kterou vykonával menší zemědělec František Habán z Klokočí. Jedná se zároveň o jednu z mála osobností, jež máme zachycenou i na fotografii. Na základě výše uvedených údajů není překvapivé, že je na ní zachycen při oficiálním uvítání biskupa obyvateli Olši roku 1947, kdy byla místním udělena svátost biřmování.¹⁵

Na praporu jsou ovšem uvedena i jména bez jakéhokoliv zařazení. U těchto jmen se tak můžeme jen domnívat, jaký byl jejich vztah k Omladině či jaké důvody stály za jejich zvěčněním na žerdi praporu. Kromě zmíněného děkana Koudelky je zde i vyryt i jistý „P. M. Humpolec“. Je možné, že jde o jednoho člena či příbuzného sedlácké rodiny Humpolců z Klokočí.¹⁶ Na žerdi ovšem nalézáme odznak i tzv. Reifeisenky Olši, místní záložny, která zde fungovala od roku 1896. V souvislosti s námi

14 Farní úřad Olši, pozn. 8.

15 ZÁBRŠA, Václav. *Olši od dávných časů k současnosti*. Brno, 2018, s. 25.

16 Státní okresní archiv Brno-venkov se sídlem v Rajhradě, fond Okresní úřad Tišnov, inv. č. 1492, Sčítací arch z roku 1921, nefoliováno.

Detailní pohled na malbu
svatého Václava.
(foto: P. Drastil)

Vyšité stonky a lístky
lípy. (foto: P. Drastil)

sledovaným objektem výzkumu je třeba poznamenat, že v jejím zakládajícím výbo-ru byl i místní farář Antonín Matějček.¹⁷ Duchovní správci farnosti do ní posléze peníze i skutečně ukládali. Její spojení s činností místní Omladiny se tedy v tomto ohledu nejeví jako překvapivé.

Pokud se zaměříme na rodinu dárců praporu – Bučků z Litavy, zjistíme, že také oni vyvíjeli směrem k farnosti či jejím duchovním správcům určitou aktivitu. Již v průběhu první světové války totiž nalzáme ve farní kronice následující zprávu: „1913 obdržel chrám Páně cennou cursii od zbožné dívky Josefy Bučkové z Litavy.“¹⁸ Josef Buček (tehdy již výměnkář – na „véměnků“) pak roku 1935 přispěl společně s dalšími farníky na nové obrazy, které se do kostela pořizovaly krátce po jeho rekonstrukci. Na samotné opravy ve stejném roce přispěl i Metoděj Buček částkou 300 korun československých. Roku 1938 celá rodina Bučků postavila mramorový kříž na trati nazývané Skryjanec. Metoděj Buček následně v roce 1940 poskytl příspěvek na elektrické osvětlení kostela a o něco později v témže roce přispěl i na opravu oltářů.¹⁹ Na základě těchto skutečností můžeme označit vztah rodiny Bučků ke zdejší farnosti za silný. Spolupráce či provázanost rodiny s Omladinou, kterou ukazuje nalezení praporu v jejich domě, se tak s přihlédnutím k uvedeným informacím jeví jako velmi pravděpodobná.

K rodině Bučků je třeba dodat, že kromě silného náboženského založení se zároveň jednalo o na místní poměry velké zemědělství, kteří byli zároveň sympatizanti agrární strany. Právě tyto faktory můžeme chápat jako hlavní důvody perzekucí vůči rodině po roce 1948, kdy po změně politického režimu byl správce praporu Metoděj Buček mladší označen jako kulak. Následně mělo dojít (podobně jako v řadě dalších podobných případů) k vystěhování rodiny z rodné usedlosti v Litavě do vysídleného pohraničí, a to konkrétně do města Králíky na severovýchodě České republiky. K tomuto záměru však nedošlo. Svoji roli v tomto ohledu dle výpovědi Jiřího Bučka sehrál silný odpor jeho matky, která se důrazně odmítala podřídit tomuto nařízení. Fakt, že rodina nakonec nebyla vysídlena, ovšem ukazuje i na silné vazby v rámci místní komunity, kdy zdejší straničtí funkcionáři vzdali své snahy matku s pěti dětmi z jejich domova vystěhovat. Nicméně rodinu zasáhly i tak značné represe. Polovina jejich usedlosti byla zestátněna a následně využívána místním JZD.

Právě v tomto období rodina prapor velice pečlivě uschovala na půdě v části domu, která zůstala v jejich přímém vlastnictví. „No, tak tadyk hospodařili JZD, že. Takže to bylo hrozná doba. Přišla jedna paní se k nám vykopat do vany, takže ju

¹⁷ ZÁBRŠA, pozn. 15, s. 102–103.

¹⁸ Farní úřad Olší, pozn. 8.

¹⁹ Ibid.

Členové Katolické omladiny se svým praporem během obecní festivity patrně v Olší, přelom 30. a 40. let. (Podhorácké muzeum)

máti taky jako vyhnala, ale byli někteří lidi úplně natvrdlí. Tak proto to bylo schovaný [myšleno prapor] celó tu dobu, páč by ještě akorát bylo [pauza], bylo by to další divadlo.²⁰ Metoděj Buček spolu se svou manželkou právě z těchto ve výpovědi naznačených obav takřka jakékoliv informace o praporu před svými dětmi (a tedy i respondentem Jiřím Bučkem) tajil. Jeho synové však přesto o samotné přítomnosti praporu na půdě svých rodičů věděli. Doslvědčuje to ostatně fakt, že jeden z odznaků na žerdi odlouplí a využívali ho ke svým dětským hrám, přičemž se tak dělo převážně pro jeho estetickou hodnotu v očích chlapců.

Rodina nejen s praporem v rámci domácnosti mohla o poznání klidněji nakládat, když v sedmdesátých letech odkoupila zpátky druhou polovinu usedlosti, která byla po několikaletém využívání místního JZD v havarijním stavu, což byl ostatně jeden z hlavních impulzů rodiny k tomuto kroku. Měli bychom však dodat, že z důvodu stále přítomných obav z příslušníků vládnoucího režimu zůstal prapor ukryt na rodinné půdě. Navíc Metoděj Buček mlčel o jeho původu či historii, potažmo o spolku, jemuž původně náležel.²¹

20 Rozhovor s Jiřím Bučkem (nar. 1953), předchozí majitel praporu, Litava, 20. 11. 2023.

21 Ibid.

Františka Šamalíková spolu se zakladateli spolku na odznacích na žerdi praporu. (foto: P. Drastil)

Po změně politických a společenských poměrů po roce 1989 se syn Metoděje Bučka Jiří spolu se svou manželkou rozhodli prapor patrně také z důvodu určité zvědavosti z půdy vytáhnout. Po jeho zhlednutí následně došlo k určitému uvědomění si jeho historické a především estetické hodnoty, kterou v jejich očích disponoval. Tyto faktory pak byly poměrně výrazně zastoupeny v rozhodnutí manželů sledovaný předmět začít opět používat. Vzhledem k jejich náboženskému založení a charakteru značné části prvků nanesených na praporu se nejeví jako příliš překvapivé, že vůbec první příležitost pro jeho opětovné využití majitelé spatřovali v návštěvě papeže Jana Pavla II. ve Velehradě v roce 1990. Zde tedy následně došlo k vůbec první prezentaci předmětu po změně politického režimu. V tomto ohledu ovšem musíme uvážit také společenský kontext doby, kdy ve značné části české společnosti zavládla všeobecná euforie z uvolnění politických a s nimi souvisejících společenských poměrů. Tato změna totiž přinesla také určité uvolnění v případech vyjadřování vlastního náboženského přesvědčení. Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem se jeví jako velmi pravděpodobné, že ve sledované rodině byl v motivacích k tomu počínání více či méně přítomný právě tento faktor. Brát v potaz tedy můžeme plnění funkce praporu v rámci dané rodiny jako jednoho ze symbolů tohoto uvolnění.

Z výpovědí respondentů je patrné, že hlavní příležitost pro užívání praporu tvořila posléze pěší pouť do nedalekých Skryjí, kam byli zvyklí po generace farníci z Olší společně docházet. V rozhodnutí užívat sledovaný předmět hrála roli také snaha o určitou skupinovou reprezentaci, potažmo vyjádření společné identity těchto farníků. „No, tak jako sme byli hrdí, že se to nese, protože my jako farnost patříme do Olší.“²² V této souvislosti musíme dodat, že počínání manželů se dočkal pozitivní odezvy nejen u přítomných farníků z Olší (kteří navíc pomáhali s jeho nošením na cestě k poutnímu místu), ale také u dalších účastníků pouti ve Skryjích. Prapor tedy skutečně plnil výše uvedené funkce skupinové reprezentace a vyjádření skupinové identity. Je třeba totiž uvést, že patrně nejen manželé se ztožnili s nápisy na praporu, které odkazovaly na spolek Katolické omladiny z Olší, a nepřímo vyjadřovali určitou návaznost na tuto organizaci. Dělo se tak z následujících důvodů: „Protože je to takové křesťanské prapor. Jo, takže sme chceli být jako takové [pauza] spolek jakoby. Pač my sme taková křesťanská omladina byli tenkrát vlastně, ono je to pár let.“²³ Výpověď tedy mimo jiné ukazuje na plnění funkce náboženské směrem k nositelům či účastníkům pouti. Vedle ní však můžeme uvažovat také o funkci estetické, jelikož pozitivní reakce na přítomnost praporu zajisté byly v některých případech motivovány jeho estetickou hodnotou v očích daných

22 Rozhovor s Hanou Bučkovou (nar. 1957), předchozí majitelka praporu, Litava, 20. 11. 2023.

23 Rozhovor s Jiřím Bučkem, pozn. 20.

osob. Všechny tyto faktory musíme brát v úvahu v rozhodnutí manželů sledovaný předmět využít také při příležitosti návštěvy papeže Benedikta XVI. na letišti v Brně-Tuřanech roku 2016, kde prapor rovněž prezentovali.

Je však třeba dodat, že navzdory uvedeným funkcím byl prapor pro pravidelné nošení během poutí poměrně nepraktický. „Je to hrozně těžký a potom, on by se taky mohl poškodit, protože tam se de dolů lesem a je to tam takový... A druhá věc, když to skončí, tak ho musí taky někdo vodnest zpátky...“²⁴ Po několika poutích tedy přestal být prapor k této příležitosti používán, přičemž jeho náboženskou či symbolickou funkci převzal křížek pro tyto účely určený.²⁵ Před manželky Bučkovými následně vyvstala otázka, jak s praporem dále nakládat. Po dlouhém přemýšlení se rozhodli sledovaný předmět přenést do kostela v Olší, kde byl krátkodobě vystaven. Jedním z důvodů přítom bylo slovy Hany Bučkové (manželky Jiřího Bučka): „my sme nevěděli, kam ho máme dat.“²⁶ Neméně podstatný byl však impulz v podobě snahy předmět vystavit a zpřístupnit tak jeho historickou a estetickou hodnotu dalším lidem. Tento způsob prezentace ovšem nebyl dlouhodobým řešením, jelikož v prostorách kostela pro něj nebylo vhodné místo a navíc v očích majitelů by v kostele neplnil patřičnou funkci.²⁷

Zmíněné důvody snahy zpřístupnit prapor veřejnosti pak sehrály roli také v roce 2023, kdy se manželé Bučkovi nakonec rozhodli pro darování sledovaného předmětu Podhoráckému muzeu v Předklášteří. „Asi tam patří [myšleno prapor], aby to i ostatní viděli. Je pěkněj, krásnej, má svoji historii a určitě to nějakej význam mělo pro ty lidi, když ho nechali zhovovít. Je to pěkný.“²⁸ Na tomto místě je také třeba uvést, že oba manželé nechápali prapor jako majetek svůj nebo rodiny Bučků, ale jako určité dědictví dané farnosti, které „střežil“ či spravoval (ale nikoliv vlastnil) Metoděj Buček ve své domácnosti. Patrně také tento aspekt hrál hlavní roli v rozhodnutí, že předchozí majitelé za prapor nechťeli jakoukoliv finanční náhradu.

24 Ibid.

25 Rozhovor s Hanou Bučkovou, pozn. 22.

26 Ibid.

27 Rozhovor s Jiřím Bučkem, pozn. 20.

28 Ibid.

Poutníci při cestě na pouť do Skryjí, 2012. (soukromý archiv rodiny Bučků)

ZÁVĚR

Odznaky na žerdi praporu nám mimo jiné ukazují na provázání členů zdejší farnosti s dalšími církevními hodnostáři či regionálními politiky. Právě na praporu zanesený poslanec František Šamalík a jeho manželka pak přímo dokazují provázanost lokální organizace Katolické omladiny v Olší s Československou stranou lidovou. Ze samotných jmen uvedených na žerdi praporu můžeme vyčíst, že v rámci této organizace (a zřejmě i celé farnosti Olší) byli sdružováni lidé ze všech obcí spadajících do stejnojmenné farnosti. Uvažovat tedy musíme o vzájemném ovlivňování jednotlivých členů spolku plynoucí ze vzájemných interakcí v rámci tohoto tělesa. Data sesbíraná z místní farní kroniky nám zároveň ukazují na duchovní funkce, které činnost ve spolku jeho členům přinášela, jelikož se v mnoha případech jednalo o silně věřící osoby. Jeví se tedy jako velmi pravděpodobné, že jednu z hlavních motivací pro vstup do sledovaného spolku tvořila osobní snaha upevnit si, potažmo skupinově prožívat svoji katolickou víru. Podoba praporu pak ukazuje právě na propojení elementu náboženského založení členů s jejich vlasteneckým cítěním, které v jejich motivacích samozřejmě mohlo hrát nemalou roli.

Byl to zřejmě uvedený aspekt spojitosti praporu se životem zdejší farnosti, potažmo náboženským charakterem spolku, který přiměl tehdejší režimem perzekuovanou rodinu prapor uschovat u sebe na půdě tak, aby o něm nikdo nevěděl. Nezodpovězenou otázkou v tomto ohledu zůstává, nakolik byl u Metoděje Bučka v tomto ohledu přítomen strach z případných dalších perzekucí rodiny a nakolik se strachoval o samotný prapor, k němuž měl zřejmě také silný vztah.

Byl to právě faktor vztahu k praporu a náboženské prvky na něm přítomné, které vedly syna Metoděje Bučka a jeho rodinu po změně sociálních a politických poměrů k využití praporu při různých příležitostech – návštěva papeže, pouť do sousedních Skryjí. Prapor chvíli opět plnil své funkce, avšak ukázal se pro potřeby komunity farníků jako nepraktický. Vztah rodiny k tomuto předmětu spolu se snahou ukazovat prapor dalším lidem vedl následně k vystavení praporu v místním kostele a posléze také k jeho darování do sbírek Podhoráckého muzea v Předklášteří. Samotný aspekt daru praporu do muzea ukazuje na vnímání této instituce jako vhodného „strážce“ kulturního dědictví. Právě tento pohled bychom se dle mého názoru měli jako muzejníci snažit dostat do povědomí široké veřejnosti.

PRAMENY A LITERATURA

Farní úřad Olší, Protocolum domus parociae Ollschensis.

Moravský zemský archiv v Brně, fond E 67, kniha č. 691, Farní úřad Ostrov u Macochy, Matrika oddaných 1853–1898.

Rozhovor s Hanou Bučkovou (nar. 1957), předchozí majitelka praporu, Litava, 20. 11. 2023.

Rozhovor s Jiřím Bučkem (nar. 1953), předchozí majitel praporu, Litava, 20. 11. 2023.

Rozhovor s X (cca 80 let), místní pamětník, Olší, 15. 6. 2023.

Státní okresní archiv Brno-venkov se sídlem v Rajhradě, fond Okresní úřad Tišnov, inv. č. 1492, Sčítací arch z roku 1921.

ZÁBRŠA, Václav. *Olší od dávných časů k současnosti*. Brno, 2018.

TIRAY, Jan. *Vlastivěda moravská. II. Místopis. Dačický okres*. Brno: Muzejní spolek, 1925.

PAVLICOVÁ, Martina a UHLÍKOVÁ, Lucie, eds. *Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku*. Strážnice: Ústav lidové kultury, 1997. ISBN 80-86156-06-0.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

Novinky.cz. Online. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/clanek/vase-zpravy-znovuobjeven-temer-sto-let-stary-prapor-katolicke-omladiny-z-bystrice-nad-perstejnem-293247>. [cit. 4. 3. 2023].

Kozárov. *Oficiální Stránka Obce*. Online. <https://www.kozarov.cz/prapor-a-znak/>. [cit. 5. 8. 2024].